

Дітгараціўна і Мастацтва

Год выдання 34-ы
№ 20 (1969)
савініка 1965 г.
АУТОРАК
Цэна 4 кап.

ОРГАН МІНІСТЭРСТВА КУЛЬТУРЫ І ПРАУЛЕННЯ САЮЗА ПІСЬМЕНІКАЎ БССР

«Тры вясны Леніна»

Цэнтральная студыя дакументальных фільмаў закончыла вытворчасць поўнаметражнага дакументальнага фільма «Тры вясны Леніна», які складаецца з трох кінаэпізаў (аўтар сцэнарыя рэжысёр Л. Крысіч, галоўны аператар О. Арзулаў).

Леніна ў час Лютаўскай рэвалюцыі 1917 года, у дні падрыхтоўкі Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі і ў першыя месяцы існавання маладой Саветскай рэспублікі.

НАШЫМ СЯВРОЎКАМ

Міжнародны юнацкі дзень 8 сакавіка шырока адзначылі працоўныя нашай рэспублікі. У культурыстаў устаноў — клубах, дамах і палацах культуры — адбыліся ўрачыстыя вечары, прысвечаныя гэтай знамянальнай дacie. Там чыталіся даклады і праводзіліся гульні аб савецкіх значэннях — будаўніцтва камунізму, актыўных змагарках за мір і шчасце на зямлі. У аб'ектах рэспублікі спецыяльна мантажы і выстаўкі, на якіх шмат літаратуры, фотаздымкаў і дакументаў. Яны расказваюць пра нястомную працу жанчын на будоўлях, у навуковых устаноўках, на прадпрыемствах рэспублікі.

ТАСС.

Ніна ТАРАС

ЯШЧЭ ПАД МІНСКАМ БЕЛЫЯ СУМЕТЫ...

Яшчэ пад Мінскам белыя суметы Учора, на світанні, намало, А дзесь жаўронкі, узняўшыся к палёту,

Нясучы на крылах нам сваё цяпло.

Яшчэ пад снегам гнецца ў лесе вецце, У белай шэпці дуб, як цар лясны, А з поля ўжо даносіць лёгкі вецер Пяшчотны подых блізкае вясны.

Яна ўжо хутка стане ў поўнай сіле, Чароўным шэптам сыпле на палі, Каб нам букеты любячае насілі, Каб нам каханьня вянкі плялі,

Дарылі кветкі і спявалі песні, Пра шчасце гаманілі аж да дня... Чаму ж яшчэ так гулка на прадвесні Марозы пад абдасамі звіняць?

ІДЕ УСАЕСАЮЗНЫ АГЛЯД НАРОДНЫХ УНІВЕРСИТАТАЎ

ПЛЁН ПОШУКАЎ

Л. АСЯДОУСКІ. «Хай заўжды будзе сонца».

СПРАВАДАЧА САМАДЗЕЙНЫХ АРТЫСТАЎ ГРОДЗЕНШЧЫНЫ

НА ДОБРЫМ ТВОРЧЫМ УЗРОЎНІ

З году ў год пашырэнне ў нас колькасць удзельнікаў мастацкай самадзейнасці, нягледзячы на павышэнне выканавачага майстэрства артыстаў-аматараў, удасканаленне іх мастацкага густу.

Генадзь ЦІТОВІЧ, народны артыст БССР

Побач з калектывамі і асобнымі выканаўцамі, якія маюць вялікі творчы стаж, нараджаюцца новыя гурты, вытвараюцца новыя народныя таленты, якія нараджаюцца пераважна ў першыя блікі, з першых крокаў свайго творчага дзейнасці прыкоўваюць да сябе нашу ўвагу, рэдуць нас сваім высокім мастацтвам. У гэтых адноснах агляд народнай творчасці Гродзенскай вобласці даў нам нямяла прыемных нечаканасцей.

агляда ансамблі песні і танца «Нёман» (мастацкі кіраўнік А. Чопчыц, хормайстар А. Валынчык, балетмайстар Л. Ляшчанка, кіраўнік аркестра Я. Петрашэвіч). Як у акадэмічным сляванні, так і ў вальна-харэграфічнай кампазіцыі «Сята над Нёманам» анпрадэманстраваў высокае прафесійнае майстэрства. Яго хоры ўспівалі бездакорны строй, дакладна інтанацыі, зладжаны ансамбль, а танцавальная група — дакладнасць рухаў, пераканаўчасць малюнка, малады запал і прыбавныя вонкавы выгляд усяго складу. Хочацца сказаць калектыву шчырае дзякуй за тонкую, прадуманую навісарту паказанай праграмы.

Нечакана паявіўся і стаў амаль побач з самымі лепшымі новымі калектывамі — Смаргонскі ансамбль песні і танца (мастацкі кіраўнік Ус. Кубаўскі, балетмайстар І. Ціхавіч). За кароткі час (ансамбль арганізаваўся ўвосень мінулага года) хормайстар дамогся ўраўнаважанага гучання партыі, добрага вакалу і ладу, творчай трактоўкі месцамі тэатральнага рэпертуару. Бясспрэчнай удачай гэтага калектыву з'явілася вальна-харэграфічная харцінка «Паленне» (музыка М. Агінскага, пастаноўка тана і тэкст І. Хаораста, пералажэнне для хору К. Папалускага). У гэтай пастаноўцы столькі высакорнасці, што міжволі сэрца напаліўца гонарам за нашу моладзь, за прапраўную папакі прыгонных, што паказалі ў танцы такую ўнутраную і знешнюю культуру, якой маглі б пазыдацца стальныя наведвальнікі графічных ансамбляў, якія наладжваліся калісьці Агінскімі ў недалёкім ад Смаргоні Валесі.

Вельмі паспяхова выступалі на агляда маладыя калектывы: ансамбль «Меладосць» Ваўкавыскага раёна (кіраўнік А. Ліберман, балетмайстар Н. Гоман), Лідскі ансамбль песні і танца (кіраўнік В. Аламаха, балетмайстар А. Конанаў, хормайстар А. Несцёрчыч). Непарторным водарам паявала ад выступлення калгаснага ансамбля «Ручанка» Дзятлавіцкага раёна, хоць сама тэхніка выканання ім песні і танцаў пакаідае жадаць лепшага.

Радасна і тое, што на змену

Гаворыць пра масавасць абласнога агляду, трэба сказаць пра ўдзел у ім больш дзесяці аркестраў і ансамбляў груп на чале з Гродзенскім сімфанічным (кіраўнік Э. Казанкоў), некалькіх танцавальных калектываў і некалькіх дзесяткаў салістаў, чыталінікаў, інструменталістаў, тэнораў, акрабату...

Пры такім багаці выканаўцаў не ўсе яны (нават не ўсе з тых, хто атрымаў высокі ацэнкі журы) маглі ўдзельнічаць у вялікім заключным канцэрце агляду, які працягваецца каля сямі гадзін. Гэта былі непарторны каледжаскоп творчых зноўдач вярхі індывідуальнасцей, малаўзростаў касцюмаў! Каля ста канцэртных нумароў яго праграмы, размешчаны на парэстацы, гледзячы і слухалі з неаслабленай увагай. У невялікіх артыкулах немагчыма даць нават скорочаны пералік выканаўцаў і іх дасягненняў. Толькі ў заключным канцэрце ўдзельнічалі дзесяць харавых калектываў і ансамбляў песні і танца, пяць вальных ансамбляў, чатыры аркестры, шэсць танцавальных калектываў. Мы спыніліся тут толькі на некаторых з іх.

Кампактна, дэяна і творна вытрыманую праграму паказваў на

жаноным хорам, які пераважаў у Гродзенскай вобласці, прышлі ўраўнаважаныя ў сэнсе партый змяшчэння калектывы і нават моцныя мужчынскія, якія хор саўгаса «Васільшчэўскі» або Жыровіцкі мужчынскі хор Слонімскага раёна (апошні, праўда, не ўдзельнічаў у заключным канцэрце, але быў варты гэтага).

За час, які прайшоў пасля Другой дэкады, прыкметна ўзбагаціўся рэпертуар харавоў і ўсёй вальна-харэграфічнай кампазіцыі вальна-харэграфічнай кампазіцыі «Сята над Нёманам» анпрадэманстраваў высокае прафесійнае майстэрства. Яго хоры ўспівалі бездакорны строй, дакладна інтанацыі, зладжаны ансамбль, а танцавальная група — дакладнасць рухаў, пераканаўчасць малюнка, малады запал і прыбавныя вонкавы выгляд усяго складу. Хочацца сказаць калектыву шчырае дзякуй за тонкую, прадуманую навісарту паказанай праграмы.

Радасна і тое, што на змену

На агляда мастацкай самадзейнасці ўдзел узялі многія калектывы і асобы выканаўцаў. Наш харэсідэнт Ул. Крэй забавіў дэмаі некалькіх з іх. Уліца злева мы бачым танцавальную групу Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта імя Ул. І. Леніна, якая выконвае фрагмент з харэграфічнай кампазіцыі «Студэнтскія белы». Уліца справа — выступалі ўдзельнікі самадзейнасці саўгаса «Судак Магілёўскай вобласці». На здымку тэрасіцыя са спалатка «Чырвоныя немы Беларускага раёна» В. Гарбачэвіч у пастаноўцы Бошчыцкага самадзейнага драматычнага калектыва калгаса імя Дзяржынскага Слуцкага раёна. У ролях Надзеі — зааглачца клуба Яўгенія Бошчыц.

Пераважнай формай заняткаў у народным універсітэце з'яўляецца лекцыя (на музычным факультэце гэта — лекцыя-канцэрт). Тут не ставяць зладчы расказаць слухачам універсітэта ўсё або амаль усё пра жыццё таго або іншага кампазітара, пісьменніка. Такі падыход да раскрыцця тэмы непазбежна цягне за сабою вельмі беглы агляд твораў, міжволнае абдзіненне творчага партрэта мастака, даволі схематычную характарыстыку яго вядучых тэм і вобразаў. А ва ўніверсітэце культуры прышлі і людзі ў большай ступені ад іншага, якія асабліваці ў яго творчай індывідуальнасці, яго мовы, стылю.

Адаваць больш увагі творчай характарыстыцы пісьменніка, кампазітара, раскрыць вядучую тэму яго творчасці, паглыбіць разбор таго ці іншага твора — такі прышчы прапаганды мастацтва ў Пінскім універсітэце.

Аднак паніць лекцыя ў Пінску ўзбаўляюць куды шырэй, чым гэта звычайна прынята разумець. Вядома, добра мець навуку майстэрства прамоўцы, але нельга адмаўляцца і ад сучасных тэхнічных сродкаў. Наколькі цікавейшая, ярчэй-

шай стане лекцыя, калі правільна, умела выкарыстаць тэхнічныя сродкі, якія знайшлі шырокае прымяненне ў практыцы культуры-асветнай работы.

Узяць хоць бы лекцыю «Музычныя формы і жанры». Калі гаворка ішла пра такія малыя формы, як энкол, скерца, інтэрмецца, песня, романс, справа была куды прасцейшая. Тут на дапамогу прыйшлі педагогі і вучні музычнай школы, яны выконвалі музычныя прыклады.

Але вось гаворка зайшла пра такія складаныя музычныя формы, як канцэрт, сімфонія, аперыя, пра такія жанры, як балет, опера. Давяць проста слободна характарыстыку кожнай з гэтых форм і жанраў — значыць проста аб'явіць лекцыю, пакінуўшы слухачоў незадаволенымі. Што ж трэба было рабіць? Сімфанічнага аркестра ў горадзе няма. Опера і балетнай студыі таксама няма. І тут на дапамогу прыйшоў механічны запіс музычных твораў. Непарэснёе слуханне музыкі заўсёды робіць лекцыю паўназначнай і жывой.

Музычныя фільмы, напрыклад, змяняюць слухачоў з балетнай творчасцю Чайкоўскага. Глумачны лектара чаргуюць з такім выпадку з кадрамі з фільмаў «Лебядзінае возера», «Спячача прыгажуня».

Так, лекцыя — гэта асноўная форма прапаганды мастацтва. Яна можа быць вельмі яркай, эмацыянальнай і, галоўнае, карыснай, калі паддасці да не ўдумліва, творча. Але нельга ў той жа час забывацца і пра асабістую ініцыятыву слухача, пра зацікаўленасць кожнага, хто наведвае заняткі ўніверсітэта. І тут вельмі дарчы выступае другая форма заняткаў — семінар. Гэта вельмі складаная і працаёмкая форма, яна патрабуе вялікай падрыхтоўкі, умелай арганізацыі, папярэдняй работы і выкладчыка і слухачоў.

Звычайна семінары ў Пінскім універсітэце праводзяцца ў хатняй вучэбнай куры або пасля таго, як прабяжэ частка вучэбнай праграмы. Іншы раз яны праходзяць у форме канцэрта-загадка, іншы раз — гуртка пра творчасць таго ці іншага пісьменніка, кампазітара. Пазнаёмліся, напрыклад, слухачы з творчасцю Чайкоўскага. Канцэрт-загадка прымушае зноў успомніць праслуханы ўжо музычны твор або фрагменты з іх. Пры гэтым патрабуецца не толькі назваць твор і яго аўтара, а неабходна даць музычную характарыстыку твора або ўрыўка з яго, усталяваць, наколькі характэрны гэты вобраз для творчасці кампазітара, якія рысы стылю ў іх праяўляюцца. А для гэтага трэба успомніць тое, што гаварылася на лекцыі, неабходна прагледзець дадатковую літаратуру.

У Пінску штогод праводзяцца конкурсы на лепшае выкананне твораў Чайкоўскага. Натуральна, ініцыятыва гэтых спецаб'ядненняў канцэртаў нарадзілася ў сценах музычнай школы. Яе адразу ж падхпілі і цяпер гэтай стала традыцыяй.

Канцэрт-конкурс, уключаны ў вучэбную праграму факультэта музыкі, з'яўляецца нібы заключным заняткам па творчасці Чайкоўскага.

Неспакойным творчым жывым лектарскі калектыв Пінскага ўніверсітэта культуры. Многія лектары яго адначасова і яго арганізатары. Таму разумеем, чаму з такой зацікаўленасцю гаворыць пра ўніверсітэт дырэктар музычнай школы Аляксандр Паслаўскі — дэкан музычнага факультэта; чаму так хваляецца перад кожным заняткам з гэтага факультэта бібліятэкар Яўгенія Марозава — дэкан факультэта літаратуры; чаму так гарача і сур'ёзна адміроўваюць кожны заняты па літаратуры дэкан і выкладчыкі горада Ташыяна Васільева (зааглачца гарадскога аддзела культуры), Лілія Нікрасава, Марыя Арлова, Ганна Марцікава. А педагогі му-

ДРУГІ З'ЕЗД ПІСЬМЕНІКАЎ РАСІІ ЗАКОНЧЫЎ РАБОТУ

У Маскве закончыўся Другі з'езд пісьменнікаў Расіі.

Павышэнне ідэінасці і літаратурнага майстэрства, гаворыцца ў адзінадушна прынятай пастанове з'езда, узмацняе выхавальную ролю і мастацкае ўздзеянне нашай літаратуры, робіць яе асячальным высокіх камуністычных ідэалаў, магутнай зброяй сацыялістычнага ператварэння свету. Нашы творы, у якіх бы жанры яны ні ствараліся, павінны ў першую чаргу паказваць духоўную прыгажосць чалавека працы, вельмі падзіваць, беззапветную любоў да Радзімы, нягасную веру ў перамогу камунізма.

Напярэдадні сляўнага 50-годдзя Саветскай дзяржавы і 100-годдзя дзяржавы Ул. І. Леніна асаблівае значэнне набываюць кнігі, п'есы і сцэнарыі аб патрыятычных справах Камуністычнай партыі, аб гераічных дзеяннях саветскага народа.

У пастанове ўхвалена арганізацыйна-творчая дзейнасць расійскага Саюза пісьменнікаў. Новаму праўленню саюза і ўсім яго арганізацыям рэкамен-

дуецца яшчэ больш актыўна развіваць творчыя пісьменніцкія сувязі як у межах Расійскай Федэрацыі, так і з усімі братамі літаратурнага народаў СССР. Асаблівае ўвагу прапінваюць удзельнікі росту і выхаванню маладых літаратараў у духу высокай ідэінасці, грамадзянскасці і адказнасці за сваю творчасць перад народам.

На заключным пасяджэнні з'езда былі абвешчаны вынікі выбараў праўлення Саюза пісьменнікаў РСФСР, рэзійскай камісіі, а таксама дэлегатаў на Чвэрты Усеаюзны з'езд пісьменнікаў. У праўленне выбрана 130 чалавек, дэлегатамі на з'езд — 262 чалавекі.

З вялікім уздымам удзельнікі з'езда прынялі пільмо Цэнтральнаму Камітэту Камуністычнай партыі Саветскага Саюза. «Мы запэўнілі Цэнтральны Камітэт партыі, — гаворыцца ў ім, — што ў нас няма вышэйшага шчасця, чым стварэнне твораў, якія прыносяць б радасць чытачам глыбіняй задум і яркасцю мастацкай формы, духоўна ўзбагачаюць іх, павялічваюць іх і працаваць на карысць і для славы вялікай Радзімы, выхоўваюць і новае пакаленне саветскіх людзей у духу вялікіх ланіскіх ідэяў».

Адбылося першае, арганізацыйнае пасяджэнне нядаўна выбранага праўлення Саюза пісьменнікаў Расійскай Федэрацыі. Старшынёй праўлення адзінадушна выбраны Л. С. Собалеў.

ТАСС.

КІНАФЕСТЫВАЛЬ АДБУДЗЕЦА У ЛІПЕНІ

Усе кінамастацкія свету запрашаюцца для ўдзелу ў наргавым IV Міжнародным кінафестывалі ў Маскве. Фестываль будзе праведзены з 3 па 20 ліпеня пад дэвізам «За гуманізм кінамастацтва, за мір і дружбу паміж народамі». Створаны арганітат кінафестывалу на чале са старшынёй Дзяржаўнага камітэта Савета Міністраў СССР па кінамастацтве А. В. Раманавым.

На маскоўскім кінафорум будзе запрошаны нацыянальны кінаагранізацыі, вядомыя кінарэжысёры і кінамастацкія, прадстаўнікі зарубежных фірм кінапрадукцыі і нарэспандэнты кінапрэсы. Кожная краіна мае права прадставіць на конкурс адзін поўнаметражны мастацкі і адзін нартотаметражны фільмы. Конкурсныя прагляды поўнаметражных мастацкіх карцін будуць праходзіць у Ірамлёўскім Палацы з'ездаў. У Цэнтральным Доме кіно будзе адбывацца конкурс нартотаметражных стужак.

Вырашана стварыць два міжнародныя журы — па мастацкіх поўнаметражных і па нартотаметражных кінакарцінах. Лепшыя фільмы атрымаюць залатыя і срэбраныя прызы і ганаровыя дыпломы.

ТАСС.

звычайнай школы Алена Палякова, Баграт Мінацкая, Іна Семаніна! Колькі сіл, часу, энергіі аддаюць яны любімай справе — прапагандзе мастацтва.

Актыўна ўключваюцца ў музычна-прапагандыскую дзейнасць і самыя маладыя педагогі музычнай школы — нядаўна выпускнікі музычных вучылішчаў — Яўген Кірпівіч, Леанід Драздоў, Вера Паслаўская, Зоя Каладзюк, Аляксей Мілеўскі, Люба Сіпава.

Народны ўніверсітэт культуры саліцейнае выхаванню добрага мастацкага густу, саліцейнае развіццё народнага талентаў. Характэрна, што большасць слухачоў народнага ўніверсітэта — актыўныя ўдзельнікі мастацкай самадзейнасці.

Многія самадзейныя артысты — не толькі слухачы ўніверсітэта культуры, але і вучні народнай музычнай школы. У народнай школе ёсць розныя адрэзкі — фартыяны, скрыпкі, баяны, акардыён, вакалы. З вучнямі школы займаюцца старэйшыя педагогі музычнай школы дзесяцігодкі. Апроч аваладання спецыяльнасцю, яны даюць сваім вучням неабходныя тэарэтычныя веды. З першых жа заняткаў вучняў народнай музычнай школы стараюцца далучаць да музычна-прапагандыскай работы. Кожны з іх загадае ведаць, калі, на якіх занятках і з якой праграмай ён будзе выступаць перад слухачамі ўніверсітэта культуры. Прапагандыстамі музыкі сталі былыя слухачы народнага ўніверсітэта, вучні народнай музычнай школы Галіна Серада, Вініцкая Бабочанка, Уладзімір Чаркаўскі.

Народны ўніверсітэт культуры памог нараджэнню разнастайных «малых» форм эстэтычнага выхавання — клубы аматыраў літаратуры, «музычных пятніц», клубы аматыраў паэзіі, музычнага кіналектара. З кожным годам маюцца, развіваюцца такія творчыя аб'яднанні. Яны прывабліваюць усё новых і новых аматыраў музыкі, паэзіі і ўсё больш выразна вызначаюць культурнае жыццё горада.

Універсітэт культуры, шматлікі творчыя аб'яднанні саліцейнае духоўнаму і культурнаму росту жыхароў горада. Пагаворыце з работнікамі бібліятэкі, зайдзіце ў мясцовы краязнаўчы музей, звайтаеце ў кніжны магазін, сядзіце на спектакль народнага тэатра — і ўсёды вы ўбачыце, пачуеце і даведзецеся адно і тое ж — мастацтва ўваходзіць у штодзённы быт жыхароў горада.

Пра гэта ж сведчаць шматлікі прыклады. Узяць хоць бы перасонныя мастацкія выстаўкі, выстаўкі твораў мясцовых мастакоў, кожная з якіх стаяць падзеяў культуры горада, палескага горада. Іх наведваюць цэлыя сем'і, калектывы, тут жа наладжваюць іх абмеркаванні, спрачаюцца, выказваюць свае думкі.

А як хутка цяпер расквітаюцца новыя кнігі пра мастацтва, пра музыку, пра творчасць пісьменнікаў. А якім попытам пачалі карыстацца кнігі пра мастацтва ва ўсіх бібліятэках горада!

Вядома, многа яшчэ ва ўніверсітэце культуры нявырашаных пытанняў, непраададзеных цяжкасцей, не да канца даведзеных дзелаў. Але пісьнікі энтузісты і не лічць справу закончай, не збіраюцца адмаўляцца ад далейшых пошукаў. Яны толькі-толькі наманалі найбольш блізкаму дарогу да сэрцаў слухачоў, найбольш правільны шлях далучэння людзей да свету прыгожых.

Любоў ГРЫЦКЕВІЧ.

СЕМІНАР ЖУРНАЛІСТАЎ

У Мінску закончыўся трохдзёны семінар журналістаў рэспубліканскіх, абласных, раённых газет, радыё і тэлебачання, якія пішуць у вальна-патрыятычных тэм.

Перад удзельнікамі семінара з дакладам «Асаблівасці сучаснай ваіны і задачы ваенна-патрыятычнага выхавання прэцоўных» выступіў член Ваеннага Савета, начальнік Палітупраўлення БВА У. А. Прыкаў.

На семінары выступілі саранізат ЦК ЛКСМБ А. М. Вараніч, рэдактар газеты «Чырвоная змена» М. А. Суды, рэдактар газеты «Во славу Родины» А. П. Осіка, карэспандэнт «Правды» па Беларускай ССР І. Р. Новікаў, намеснік рэдактара часопіса «Малодосць» А. В. Асіпенка, былы рэдактар Віцебскай абласной падпольнай газеты В. Е. Самуцін, супрацоўнік газеты «Звязда» І. А. Дзілеўскі, супрацоўнік газеты «Знамя юности» М. П. Скалоў, намеснік загадчыка ідэалагічнага аддзела ЦК КПБ У. В. Мацвееў і іншыя.

Удзельнікі семінара пазнавалі ў Н-скай частцы, дзе азнаёмліліся з баявой, палітычнай вучэбай і бытам воінаў Саветскай Арміі.

БЕЛТА.

САНАВІЦКІЯ ПРЭМ'ЕРЫ

Двама прэ'эрамі парадвалі глядач у павету савіянскіх міністраў...

Двама прэ'эрамі парадвалі глядач у павету савіянскіх міністраў...

РЭСПУБЛІКАНСКАЯ ВЫСТАУКА «НА ВАРЦЕ МІРУ»

Сьвінячый стан Беларускай савецкай графікі раду...

На рэспубліканскай мастацкай выставцы «На варце міру»...

З творчай камандзіроўкі ў пагранічную частку Л. Лейтман...

Уся серыя, названая «Вяртаны Радзімы», праявіла адзіны настрой...

Немля не скажыць, што ў многіх тэматчных лістах, характэрных дакумэнтальна адлюстраваньня...

З добрым густам выкананы лінаграфічныя М. Мочанава «На вузніні»...

На выставцы прадстаўлены многія іншыя лінаграфічныя мастакоў...

Так, скажам, занятаваў графік у бланкоце чыстку гермет на баявых караблях...

Мы спынімся каля графічнай серыі маладога мастака В. Ягорава «Абаронцы Радзімы»...

А. Волкаў у сваёй акавэральнай кампазіцыі «Язык узаялі»...

ДАПАМОГА УНІВЕРСІТАТАМ КУЛЬТУРЫ

Адбылося пасяджэнне секцыі літаратурна-мастацкай рэспубліканскай савету навуковых універсітэтаў...

ШЫНЬГА СПЕКТАКЛЯ І ЗАХАЧЕЛА ЗАСТАЦА У ГУРТУКІ

Кіраўнік маладзёжнага драматычнага гуртка М. Калаша таксама задаволены:

Нарэшце знайшоўся чалавек, які вельмі чула паставіўся да творчай асобы нашых калектываў...

Сьвіня над імгнімі сельскіх драматычных гурткаў шэфстваваць нашы народныя і прафесійныя ўстановы культуры...

Дваццаць гадоў у выступаю на сцэне, — расказваў ён. — Ужо збіраюся пачаць драмгурток: немнага стала быць артыстаў...

На рэбнім аглядзе мастацкай самадзейнасці ў Лідзе свае работы паказалі толькі два драматычных гуртка...

У мастацкай самадзейнасці драматычных гурткі, звычайна, самія актыўныя. Яны арганізуюць добрую палову выступленняў на сельскай сцэне...

Вельмі мала яшчэ на вёсцы ідэялізаваных кіраўнікоў, якія вучылі б самадзейных артыстаў

СРОДКАМІ ГРАФІКІ

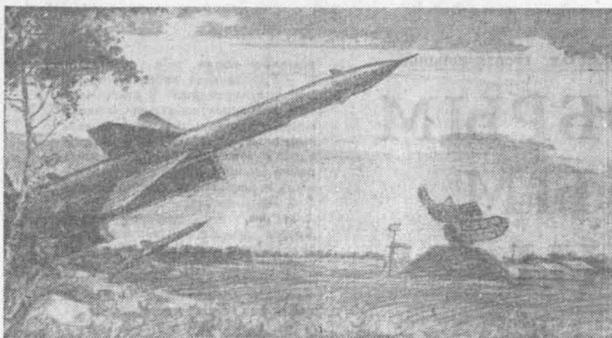
вям, дасягае таго, што глядач хвалюецца, бачачы сцэну геранічнага падвяду савецкіх воінаў...

В. Ткачук у лінаграфіях «На годзённым заводзе» і «У родных краях Палесся» ўмела выкарыстоўвае магчымасці матэрыялу...

Гэта, між іншым, даччыня не аднаго В. Ткачука. Сузральнасць, беднасць графічных работ на шырокае ідэя-філасофскае абгульчэнне — хронічны недахоп нашай графікі...

Дасягнуўшы немалых поспехаў у авалоданні разнастайнай графічнай тэхнікі, час беларускай графікай дабівацца большай глыбіні сваіх твораў...

П. ГЕРАСІМОВІЧ.

Р. ВІТКОўСкі. З серыі «Аб вайне». На варце міру.

НА ТЭМЫ МАРАЛІ РЭЧЫЦКАЯ ДЫНЕ ЛРЫЧНАЯ

Рэчыца — горад пачатку. Спяваюць тут многі і хораша. І песні свае — прыгадвае хоць бы «Рэчыцкую лрычную»...

І зусім не дзіўна, што пісьмо ў рэдакцыю з Рэчыцы было пра песню. Больш правільна, пра чалавека, які вучыць спяваць...

Цяпер — гэта таля, калі Ю. Салаўёў «перад самым аглядам зусім пакінуў калектыву і перайшоў у гаральскі Дом культуры»...

Хачу адрэава агарышыца, я падзяляю абурэнне аўтара пісьма — станючыя фанерна-мэблевага камбіната Валіяніна Себуса...

Піцьдэўнае ўзбуд у Рэчыцу прыехаў настаўнік спеваў Юры Сіпанавіч Салаўёў...

Што ж усё-такі штурханула Юрыя Сіпанавіча на разрыў з калектывам, які ён выхоўваў пільна гадоў...

Не, не грошы таму віно, — катэгорычна таворыш Юры Сіпанавіч. — Мыея звычайна, абразліва...

Я ўжо таворыш пра тое, што харктыса на гэтым падтрымліваў свайго кіраўніка да апошняга дня — яны верылі ў яго, Зінавага, пра якія таворыш Ю. Салаўёў, была выказана ў заўмоце камбіната...

Павышэнне заробатнай платы — агульнадзяржаўны клопат, і пра гэта ясна таворышчэ апаўняна паставіла нашата ўрада...

Воск радкі ў пісьма: «...перад Кастрычніцкім святкам ён патраваў павысіць яму зарплату»...

ВЫХОДЗЯЦЬ НА КРАЊ

«МАЯ ПЛІСЦКАЯ»

Кінакарціна прысвечана творчасці выдатнай савецкай балерыны Май Пліскай...

У філме паказаны фрагменты з дванаціцца балетаў з удзелам М. Пліскай...

Кінастужка прысвечана стагоддзю з дня нараджэння вядомага ўкраінскага паэта, рэвалюцыянера-дэмакрата Паўла Арэньевіча Грабубскага...

«АГОЊ СЛОВА»

На чарговым пасяджэнні літэратуры, на якім прысутнічаў сакратар Брэсцкага аблкома КПС С. Шабашоў...

Імя народнага хору Рэчыцкага фанерна-мэблевага камбіната стаў кваліфікаваным калектывам, які выйшаў з вучнёўскага ўзросту...

Імя народнага хору Рэчыцкага фанерна-мэблевага камбіната стаў кваліфікаваным калектывам, які выйшаў з вучнёўскага ўзросту...

Імя народнага хору Рэчыцкага фанерна-мэблевага камбіната стаў кваліфікаваным калектывам, які выйшаў з вучнёўскага ўзросту...

Імя народнага хору Рэчыцкага фанерна-мэблевага камбіната стаў кваліфікаваным калектывам, які выйшаў з вучнёўскага ўзросту...

Імя народнага хору Рэчыцкага фанерна-мэблевага камбіната стаў кваліфікаваным калектывам, які выйшаў з вучнёўскага ўзросту...

Імя народнага хору Рэчыцкага фанерна-мэблевага камбіната стаў кваліфікаваным калектывам, які выйшаў з вучнёўскага ўзросту...

Імя народнага хору Рэчыцкага фанерна-мэблевага камбіната стаў кваліфікаваным калектывам, які выйшаў з вучнёўскага ўзросту...

Імя народнага хору Рэчыцкага фанерна-мэблевага камбіната стаў кваліфікаваным калектывам, які выйшаў з вучнёўскага ўзросту...

Імя народнага хору Рэчыцкага фанерна-мэблевага камбіната стаў кваліфікаваным калектывам, які выйшаў з вучнёўскага ўзросту...

Імя народнага хору Рэчыцкага фанерна-мэблевага камбіната стаў кваліфікаваным калектывам, які выйшаў з вучнёўскага ўзросту...

Імя народнага хору Рэчыцкага фанерна-мэблевага камбіната стаў кваліфікаваным калектывам, які выйшаў з вучнёўскага ўзросту...

Імя народнага хору Рэчыцкага фанерна-мэблевага камбіната стаў кваліфікаваным калектывам, які выйшаў з вучнёўскага ўзросту...

Імя народнага хору Рэчыцкага фанерна-мэблевага камбіната стаў кваліфікаваным калектывам, які выйшаў з вучнёўскага ўзросту...

Імя народнага хору Рэчыцкага фанерна-мэблевага камбіната стаў кваліфікаваным калектывам, які выйшаў з вучнёўскага ўзросту...

Імя народнага хору Рэчыцкага фанерна-мэблевага камбіната стаў кваліфікаваным калектывам, які выйшаў з вучнёўскага ўзросту...

Імя народнага хору Рэчыцкага фанерна-мэблевага камбіната стаў кваліфікаваным калектывам, які выйшаў з вучнёўскага ўзросту...

Імя народнага хору Рэчыцкага фанерна-мэблевага камбіната стаў кваліфікаваным калектывам, які выйшаў з вучнёўскага ўзросту...

У САДРУЖНАСЦІ З МАЙСТРАМ СЦЭНЫ

Вядома, што П. Малчанаву ўласіва востра адчуванне гумару. Гэты акцёр і рэжысёр валодае на сцэне смехам ва ўсё яго праявах і адценнях...

Пра гэта сведчыць і пастаноўлена П. Малчанавым у Беларускай тэатры юнага глядача польская камедыя «Любыя — не любыя»...

У спектаклі часта гучыць смех, злосны і іранічны, спачувальны і добразычлівы. Лрычныя перажыванні герояў або іх трагікамічнае, недарэчнае становішча выклікаюць актыўную рэакцыю ў глядачоў...

Няма ў камедыі і ў спектаклі прастапейнай, схематычнай абстаінасці чорных і белых фарбаў. Гуманістычная тэма выразна сфармавана ўсім вывучэннем сродкамі тэатра...

Класічны прышчыт пабудовы «камедыі палажэння» з не заблітанымі сюжэтнымі хідамі, з ускладнёнай фэбулай выкарыстаны рэжысёрам для крытыкі буржуазных звычак і настроў...

Асабліва вылучаюцца ў спектаклі У. Мартынуха ў ролі Мечыслава Аляхі. Акцёр на дзіва лёгка іграе ў камедыяных сцэнах, камічных сюжэтных сітуацыях...

Герой артыста дасціпны, выскародны. Вершы ў шычыраць ён захваліўшы, ізаваў. Лрыка Мартынуха не ружовава і не празрыстава, а гарачая, асветленая шпёла, гарэзівай усмешкай...

У той жа востра грацкавай манеры Р. Малчанав пераказвае сытуацыю ў ролі Зулі — лёгкадумнай дачкі Завальскай...

Можна спрачыцца аб тым, ці абавязкова было Тэатру юнага глядача ставіць камедыю, не разлічаную на маладых школьнікаў...

Асабліва вылучаюцца ў спектаклі У. Мартынуха ў ролі Мечыслава Аляхі. Акцёр на дзіва лёгка іграе ў камедыяных сцэнах, камічных сюжэтных сітуацыях...

Герой артыста дасціпны, выскародны. Вершы ў шычыраць ён захваліўшы, ізаваў. Лрыка Мартынуха не ружовава і не празрыстава, а гарачая, асветленая шпёла, гарэзівай усмешкай...

У той жа востра грацкавай манеры Р. Малчанав пераказвае сытуацыю ў ролі Зулі — лёгкадумнай дачкі Завальскай...

Можна спрачыцца аб тым, ці абавязкова было Тэатру юнага глядача ставіць камедыю, не разлічаную на маладых школьнікаў...

Асабліва вылучаюцца ў спектаклі У. Мартынуха ў ролі Мечыслава Аляхі. Акцёр на дзіва лёгка іграе ў камедыяных сцэнах, камічных сюжэтных сітуацыях...

Герой артыста дасціпны, выскародны. Вершы ў шычыраць ён захваліўшы, ізаваў. Лрыка Мартынуха не ружовава і не празрыстава, а гарачая, асветленая шпёла, гарэзівай усмешкай...

У той жа востра грацкавай манеры Р. Малчанав пераказвае сытуацыю ў ролі Зулі — лёгкадумнай дачкі Завальскай...

Аўторак, 9 сакавіка 1965 года

вае пра жыццё і рэвалюцыю дзейнасці паэта...

Вытворчасць Кіеўскай кінастудыі навукова-папулярных фільмаў. Аўтар сцэнарыя — А. Яфімаў, рэжысёр — Л. Удвенка.

«РАСТОЎСКІ КРЭМЛЬ»

Гэта кінакарціна пра адзін з выдатных помнікаў рускай архітэктуры — Растоўскі кремль. Вытворчасць Цэнтральнай студыі дакумэнтальных фільмаў. Сцэнарыў Я. Дораша, рэжысёр — Р. Кажэўнікава.

«АД ІМЯ НАВУКІ»

Карціна прысвечана 250-годдзю аб'явіцкіх Акадэміі навуц СССР. У філме расказваецца пра гісторыю ўзнікнення бібліятэкі, пра старажытныя і сучасныя кніжніцы, якія з'яўляюцца шчыра для савецкай навуцы...

Вытворчасць Ленінградскай студыі кінахронікі. Аўтар сцэнарыя — П. Бахмуцкі, рэжысёр — М. Авербах.

КЛОПАТ ЛІТАРАТАРАЎ

Калі дваццаці гадоў працуе ў Брэсце, пры абласной газеце «Заря», літаратурнае аб'яднанне. У яго рэдакцыі больш трыццаці маладых паэтаў і празаікаў. Члены аб'яднання В. Праскураў, У. Куляковіч, В. Сухарукаў, В. Жуковіч, Д. Васільев, І. Мельнічук...

На чарговым пасяджэнні літэратуры, на якім прысутнічаў сакратар Брэсцкага аблкома КПС С. Шабашоў, памынаючы літаратурны абмеркавалі пісьмо Саюза пісьменнікаў БССР аб распаўсюджванні мастацкай літаратуры, чыталі новыя свае творы...

Імя народнага хору Рэчыцкага фанерна-мэблевага камбіната стаў кваліфікаваным калектывам, які выйшаў з вучнёўскага ўзросту...

Імя народнага хору Рэчыцкага фанерна-мэблевага камбіната стаў кваліфікаваным калектывам, які выйшаў з вучнёўскага ўзросту...

Імя народнага хору Рэчыцкага фанерна-мэблевага камбіната стаў кваліфікаваным калектывам, які выйшаў з вучнёўскага ўзросту...

Імя народнага хору Рэчыцкага фанерна-мэблевага камбіната стаў кваліфікаваным калектывам, які выйшаў з вучнёўскага ўзросту...

Імя народнага хору Рэчыцкага фанерна-мэблевага камбіната стаў кваліфікаваным калектывам, які выйшаў з вучнёўскага ўзросту...

Імя народнага хору Рэчыцкага фанерна-мэблевага камбіната стаў кваліфікаваным калектывам, які выйшаў з вучнёўскага ўзросту...

Імя народнага хору Рэчыцкага фанерна-мэблевага камбіната стаў кваліфікаваным калектывам, які выйшаў з вучнёўскага ўзросту...

Імя народнага хору Рэчыцкага фанерна-мэблевага камбіната стаў кваліфікаваным калектывам, які выйшаў з вучнёўскага ўзросту...

Імя народнага хору Рэчыцкага фанерна-мэблевага камбіната стаў кваліфікаваным калектывам, які выйшаў з вучнёўскага ўзросту...

Імя народнага хору Рэчыцкага фанерна-мэблевага камбіната стаў кваліфікаваным калектывам, які выйшаў з вучнёўскага ўзросту...

Імя народнага хору Рэчыцкага фанерна-мэблевага камбіната стаў кваліфікаваным калектывам, які выйшаў з вучнёўскага ўзросту...

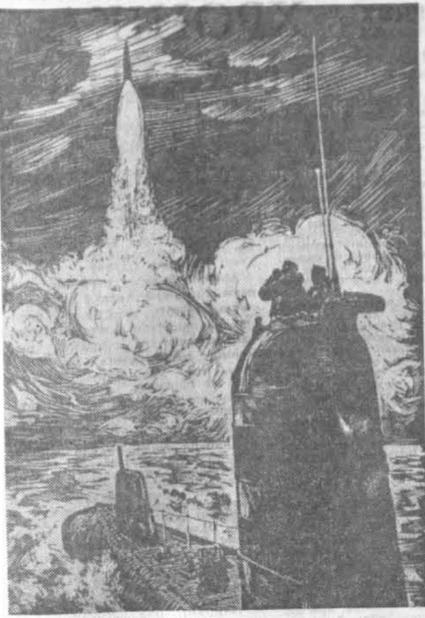
Імя народнага хору Рэчыцкага фанерна-мэблевага камбіната стаў кваліфікаваным калектывам, які выйшаў з вучнёўскага ўзросту...

Імя народнага хору Рэчыцкага фанерна-мэблевага камбіната стаў кваліфікаваным калектывам, які выйшаў з вучнёўскага ўзросту...

Імя народнага хору Рэчыцкага фанерна-мэблевага камбіната стаў кваліфікаваным калектывам, які выйшаў з вучнёўскага ўзросту...

Імя народнага хору Рэчыцкага фанерна-мэблевага камбіната стаў кваліфікаваным калектывам, які выйшаў з вучнёўскага ўзросту...

Імя народнага хору Рэчыцкага фанерна-мэблевага камбіната стаў кваліфікаваным калектывам, які выйшаў з вучнёўскага ўзросту...

М. МОУЧАН. На вучэнні.

РАБОТЫ УМЕЛЬЦАУ

Цудоўныя гукі музыкі завараваў людзей, і кожны пасвоіму слухаў мелодыі. Гэтую скульптурную кампазіцыю «Рэсподы» стварыў супрацоўнік Магілёўскага абласнога музея С. Дамарадскі. Яна займае цэнтральнае месца на разгорнутай абласной выставцы народнай творчасці. Арыгінальна выкананая самодзейны скульптар і работнік «Мочныя душы», «Мары» аб будучыні.

Серыю сатырычных скульптур прадставіў на выставцы выхаванец Чавускага дзіцячага дома В. Валкавой. Яго «Стыліягі», «Самогоншчы» выкрываюць носьбітаў перахыткі мінулага.

Першыя дваццаць старонак часопіса прысвечаны прэміерам на сценах краіны. Пра інсцэніроўку раману Б. Пялянова «На дзікім беразе» ў Маскве і Ленінградзе піша А. Абразцова. «Тры семкуны мастацтва» — так называюць артыкул Н. Леініна пра п'есу «Старонка дэкадэнта» А. Карповіча на сцэне Малого тэатра. В. Фралов і А. Мар'ямю аналізуюць маскоўскі спектакль «Прызначэнне ў мінжэспец» І. Штога ў Тэатры імя Маскавета і «Герой нашых часоў» ў Тэатры драмы і камедыі. Пра спэнтанічны ўзбешэньне балета расказвае Г. Крамшукіна, а пра першы вопыт інсцэніроўкі раману М. Сталыма «Праўда і крыўда» піша ў карэспандэнцыі з Янтоніра І. Сябун.

Заслужаны адукацыйны дзеяч Беларускай Рэспублікі А. Слесарэнка прыводзіць дакладны пераказ свайго перапісанага ўспамінаў пра Якуба Коласа. У пераказе ён падрабязна апісвае перапісанне паэмы «Сцяжына» і пераказвае перапісанае ўспамінаў пра Якуба Коласа.

У ПЕРШЫНО стварыўся я з Якубам Коласам з сакавіка 1950 года. Паэт жыў тады яшчэ ў драўляным доміку, на другім паверсе, у двух невялічкіх пакойчыках з вокнамі на хвойнік і плады сад, пасаджаны яго ўласнай рукою. Дзверы ў яго хату былі адчынены для ўсіх, і сямка, што вяла да іх праз шырокі пляч акадэміі, ніколі не зарастала травой.

Адчыніўшы вяснічкі, я ўбачыў маладога, спартыўнага выгляду чалавека. — Вы, напэўна, да бацькі? — спытаў ён мяне. — Калі ласка, заходзьце, ён дома. Падыймаеся на другі паверх, у кабінет... У доме, пачуўшы мае крокі, шырка выйшла з кухні наважыла жанчына ў сінняй сукенцы і белым, як сніг, фартуху.

— Вы да Канстанціна Міхайлавіча? Калі ласка, вешайце шапелі і падыймаеся на другі паверх. — Аспросяў ступай я па драўляным прыступках і з заміраннем сэрца пастукаў у дзверы. — Уваходзьце! — галас глухаваты, але мяккі. Я ўвайшоў у кабінет і спыніўся на парозе. Якуб Колас сядзеў за сваім сталом і нешта пісаў. Стояў яго стаў перад аном у сад, і паэт сядзеў спіноў да мяне. Такім чынам я ўбачыў голкі паўнаватую постаць і шырокія плечы. Не паварочваючы і не прыпынючы работы, Колас сказаў:

— Прабачце... Сядзьце... Пачакайце адну хвілінку. Вось дашу, каб не згубілася думка. Я вельмі з маленства, што Якуб Колас паходзіць з працавітай сям'і і не будзе занадта патрабавальна да свайго пошты. І ўсе ж быў адзіным прастагой і спыніўся яго аб'яваў. У кабінете — толькі пісьмовы стол, кніжная шафа, два крэсы і каяна для гасцей. У суседнім пакойчыку — дзверы ў яго былі адчынены — стаў узкі жалезны дошак, заслены дамакранай пошківай, а ў куче вёсёў звычайны сямкавы кэжух. На той час, шырока абвешаны ўвагою народа і ўрада, Колас мог дазволіць сабе такую-сякую раскошу. Але ў яго, вядома, не было арганічнай патрэбы ў гэтым. За доўгія гады выскога настаяўства ён прывык жыць у невялічкім кватэра, за дзвярыма якіх шуму не было і вольна дыхаў разліт.

Паставіўшы кропку пад напісаным, Канстанцін Міхайлавіч устаў і працягнуў мне руку.

ВЫСТАЯЛІ, ПЕРАМАГЛІ...

Колькі думак і пачуццяў павіна прайсці праз розум і сэрца пісьменніка, колькі ён павінен перажыць і ўбачыць, каб прымусяць сэрца чытача забіцца на ўнісоў слайму, заваяваць яго дзвер да ўсяго, што паказана ў творы! Ні сюжэтныя хітрасці, ні слязліва меладраматычнасць, ні гучная рыторыка дзверу чытача не заваяюць. Патрэбна толькі шчырасць, толькі праўда. На такі роздум наводзіць апавесць А. Карповіча «Пушчанская адмыс».

Аповесць А. Карповіча ў лепшым сэнсе слова аўтабіяграфічная. Дзяціства ў родным Сталішэ на Гродзеншчыне, падпольны барацьба камсамольцаў супраць польскіх паноў, кашмарны дні ў фашысцкім лагэры смерці, пубны рызык і смротнай небяспекі ўдэі, пакутліва дарога на радзіму, мужная барацьба ў радах народных месціў — гэта старонкі жыцця пісьменніка Аляксея Карповіча і яго героя Аляксея Кучынскага, жыццё, якое вымрала не столькі колькасцю прыжытых гадоў, колькі тымі выпрабаваннямі, праз якія прайшоў пакаленне моладзі з буйой Заходняй Беларусі.

А. Карповіч звярнуўся да падзей больш чым дваццацігадовай даўнасці. Яны як бы зноў уваскрэслі, паўсталі ў новым святле са старога.

Нават у самай змрочнай мінуцы свайго жыцця герой апавесці Аляксея Кучынскага не траціць веры ў людзей, у чалавечнасць, у перамогу над чорнымі сіламі фашызму.

Успаміны аб жыцці ў лагэры смерці Штутгорта поўныя інтэлектуальнага трагізму. «Валочасым мы, абсалюта жывым пачам, адчуваем на спіне шыях касцяныя пальцы смерці, кожны думае пра свабоду, вазні выважваюцца з апошніх сіл на працы, глядзячы на тусты дні крэматорыя, лічачы апошнія дні свайго жыцця... Нікому не ўдавалася ўчыцца з гэтага жудаснага лагэра. Здавалася б, поўная безвыходнасць, але яна не прыводзіць героя да роспачу.

У лагэры смерці, дзе чынілі сваю дзікую волю фашысцкія «завышчальнікі» і іх прыслужнікі, жылі інтэлектуальна аднасны і братэрства вянзю, перамаглі гуманна прынятым чалавечнасцю, узаемадапамогі і ўзаемавыручкі.

Наогул, уся апавесць прасякнута думкай, што няма на свеце сілы, якая б ператварыла людзей у рабў, пагасіла б святло гуманізму. Гуманістычны пафас апавесці вельмі надзённы.

Аповесць накіравана і супраць тых праў, якія ў галі культуры асобы стварылі атмасферу ўсеагульнага падазронасці, недаверу, нагарды да чалавека, якім не павіна быць месца ў нашым жыцці. У гэтых адносінах важнае ідэінае значэнне ў апавесці мае вобраз капітана Чыграва, аднаго з тых, хто пад вялікай рэвалюцыйнай піллінасцю чыніў беззаконнасць, сёў усеагульную падазронасць і недавер. «Чорт іх ведае, якой логіка кіравалася такім чынам, — гаворыцца ў апавесці. — Калі ты падазраеш у нечым чалавека, дзе трыма яго. Вырашыць выключыць, бо няма ўпэўненасці, што адраіць, ідзе не па тэрыторыі сапраўднага злучэння тв. Вяспрошчы, а нявіннаю толькі атруціць жыццё».

З галю і гуманістычнай ідэяй апавесці звязаны і іншыя важныя моманты. Аповесць «Пушчанская адмыс». Аповесць. Выдавецтва «Беларусь». Мінск, 1964.

няя праблема, якія закранае аўтар. Герой апавесці доўгі час пакутуе ад думкі, ці меў ён права ўдзяцца з палону, ставячы пад пагарзу не толькі жыццё свайго брата, які застаўся ў лагэры, але і жыццё іншых таварышаў па выволі, бо фашысты на кожную спробу ўдэка адказвалі катаванымі вянзю. Аднак у лагэры ўсе апраўдавалі яго ўчынак, захапляюцца ім. Ён першы змог вырвацца на волю. Яго ўчынак стаў прамнем святла, які авяляў матчыны шлях з лагэра і стаў вялікай маральнай падтрымкай для вянзю.

Герой апавесці ў душы не можа прымырыцца з нявольным з'яваннем: ваіны без ахвар не бывае. Ён многа разважае пра чынак чалавечага жыцця. Яшчэ ў першыя дні партызанскага жыцця, не задумваючыся аб карысці аперашы і не маючы вынікаў, Кучынін ўзраў страву на стаянці, дзе чыгунку вартвалі сільны (немцы ўсіх мужчын выналілі ноччу вартваць чыгунку). Рух чыгункі паміж Ваўкавыскам і Беластокам, можа, і затрымаўся на галіну. Але «паміж гэтымі гарадамі мо з дваццаці стаянціх і паўстанкаў. На некаторых павязы па паласу сшыноўца на паўгадзіну. Пасля дзвядцяты стаянціх гэтыя немцы скарацілі, і поезд усё роўна прыйшоў у Беласток ці ў Ваўкавыск у вызначаны час». А за дзвядцяты фашысты арыштавалі і потым расстралялі трох іх ў чым невянаважы мужчыны. Многае зраўмаў Кучынін, трапіўшы пасля гэтага на своеаблівы суду: яго бацька, аднаўсёкоўчы, звачаны з партызанамі, якіх немцы таксама прымушаюць вартваць чыгунку, асуджваюць учынак Кучынскага як неразумны.

Падобныя эпізоды ў апавесці палемічныя. Мы помнім шмат твораў, у якіх праслаўлялі прыкладна такі «падлігі»: партызан з-за вугла стравіў і мата чыгунку. На яго рэакцыя яшчэ адліз фашызму... А немцы за гэта паліць вёску, расстраляваюць яе жыхароў... Праблема маральнай адказнасці за жыццё таварышаў асабліва востра паўстала перад героям, «адмыс» талі, калі ён стаў партызанскім камандзірам, атрымаў права загадваць у імя перамогі над ворагам рызыкаваць жыццём іншых. Верагодна раніш душу малядога камандзіра кожная смерць таварыша на зброі. І тут справа не столькі ў яго «неабстраінасці», юнацкай рэфлектыўнасці, колькі ў глыбокай чалавечнасці, разуменні каштоўнасці чалавечага жыцця.

Магчыма, не забудзі і не ва ўсім мае рацённы герой апавесці. Але важныя яго маральныя чысці-

ярка выявіліся грамадзянска матывы лірыкі паэта. Аналізуюцца ў брашуры таксама зборнікі «Далёка ад дому» і «Высокія хвалі».

Петрусю Броўку належыць выдатнае месца ў беларускай савецкай літаратуры. Сялета наша грамадска будзе адзначаць 60-гадовы юбілей паэта. Гэтай падзеі і прысячы брашура В. Мікевіча, разлічаная на масавага чытача.

Б. ФРЭЙДКІН, мастаўнік, г. Полацк.

ПРА НАРОДНАГА ПАЭТА

У Маскве, у выдавецтве «Знамя», выйшла брашура В. Мікевіча «Петруся Броўка», прысвечаная жыццю і творчым шляхам паэта, лаўрата Ленінскай прамяі. Паэзія браўчы і працы — так вясняе аўтар брашуры галоўны напрамак творчасці народнага паэта Беларусі.

Асабліва ўвага аддаецца ў брашуры творам Петруся Броўкі апошняга часу, у прыватнасці, зборніку «А дзі ідуць», у якім

звычайна да п'ес з чыста знешнім дзеяннем, якое яны лічач аднавак сціжнічасці. А вашы п'есы, багатыя зместам і думкамі, насычаныя народнымі аэваторамі, прымаўкамі, прыказкамі, далішнім гуарам, выявыямі дыялогаў і маналагамі, — вызначаюцца ўнутраным слоўным дзеяннем, і трэба мець добры рэжысёрскі талент, каб гэта зразумець і стварыць адпаведны спектакль, раскрываючы і разгарнушы гэтае слоўнае дзеянне.

— М'яне таксама абуряе інертнасць некаторых адульных людзей, — сказаў Якуб Колас. — Я маю на ўвазе не толькі артыстаў, але і пісьменнікаў, і мастакоў, і музыкантаў, і кінематографістаў. Чалавек дасягае прызнання і перастае рухацца наперад, перастае вышчыцца. Жыве на працэнты ад эксплуатацыі свайго таленту. Неж наведвалі мяне кінематографісты. З гэтай экранізацыі п'есы «Сымоны-музыка» і «Новая зямля». Я і сам на адзіноце не раз думаў, што, напэўна, яны прыдатны для кіно. Але, на жаль, гэта было не тыя людзі, што маглі б вывесці маіх герояў на экран. Я не паверыў ім. Яны не вдалі роднай літаратуры і гісторыі народа, не адчувалі ідэі і канкрэтныя вобразы «Новай зямлі» і «Сымона-музыка». Прыялоў іх да мяне адзінае жаданне: добра заробіць...

Якуб Колас змоўк, але я адчуў, што ён яшчэ не скончыў думкі.

Украінец паэт Пятро Гарэцкі ідэяліст ідэалаг ідэалаг рэспубліку і некалькі яго новых вершы звязаны з беларускімі ўражанымі. Сялёта іх вершы «Трасцянец» і «Над Свіслаччу».

Ад навалы той чорнай — Дзеся дэліка ваіны канец. Дзі крыну я ўсюм свету: Не забудзецца Трасцянец! Не забудзецца — не! Іх праклёны, пакуты іх, Іх скажоны жахам твары,

Герой вырае у мужага, загартаванага мсціва, партызанскага камандзіра. І яго вельмі натуральны расказ, своеабліва «споведзь» ў форме сіслых, некалькіх дзённавак запісаў настройвае чытача на поўны дзвер да жыццёвай праўды твора. І нават такі эпізоды, якія пасоку маглі б здацца неверагоднымі, дэтыктыўнымі (аперашы ў Каўнянах і інш.), у кантэксце апавесці ўспрымаюцца як рэальныя выпадкі з партызанскага барацьбы, якая часта патрабавала сапраўднай вынаходлівасці, выключнай рызык, артыстычнай віртуознасці. Атмасфера поўнага дзверу стварэння артыста і праўдзінасці мастацкіх дэталей, за якія стаць дасканале вядома, не побыту заходнебеларускага вёскі, мясцовых умоў і асабліва сціх партызанскага барацьбы. За ўсім гэтым адчувацца нічым незамены пісьменніцкі жыццёвы вопыт.

Далей прыходзіцца скаваць трафарэтнае на некаторага часу «дэкадэ» Заўважэцца вельмі цікавы аэватор: ланкізм, сісласць апавядання ад першай асобы ў форме кароткіх дзённавак запісаў, якія з'яўляюцца характэрнай адзнакай апавесці і надаюць ёй сілу, энэргію і моц, часам неспрымаема пераходзячы ў сваю супрацьлегласць — фрагментарнасць, эскізаўнасць, ужо прастату апавядання, якой неўдасіва вобразнасць, мастацкасць. Апавяданне часам ператвараецца ў звычайную інфармацыю. Называюцца толькі дэяне. «Суседні лес называецца Дубава. Там жраць спыніўся атрад, які прабыраўся з Белаўскага лагэра. Камандзір яго меў шмат зброі, а мала людзей. Мясцовыя хлопцы чакалі мяне. Гасюч папарыў, каб я іх пераканаў ісці да яго. «Набліжэцца ісці да яго», — абліжэцца нарастае гул артылерыі. Хлопцы рушаць ў бой. Я іх разумею. Штаб брыгады адраўсціў... Такава інфармацыя не мае ў сабе мастацкага вобраза, яна не адульна выклікае канкрэтна-паучынае, амянянальна-вобразнае ўспрыманне чытача. Тым больш, што такі «лаканізм», падобны прыклады «рубленая» інфармацыя не вымагаюцца інтэлігенцыя, напружанай дынамікай падзеі.

Прыведзеныя заўвагі не адмаўляюць таго, што А. Карповіч напісаў цікавую праўдзівую кнігу пра мужчын людзей, якія ў неверагодна жорсткіх абставінах не адзіліся, выстаялі, перамаглі.

Павел ДЗЮБАЙЛА.

ярака выявіліся грамадзянска матывы лірыкі паэта. Аналізуюцца ў брашуры таксама зборнікі «Далёка ад дому» і «Высокія хвалі».

Петрусю Броўку належыць выдатнае месца ў беларускай савецкай літаратуры. Сялета наша грамадска будзе адзначаць 60-гадовы юбілей паэта. Гэтай падзеі і прысячы брашура В. Мікевіча, разлічаная на масавага чытача.

Б. ФРЭЙДКІН, мастаўнік, г. Полацк.

ПІАТРО ГАРЕЦКІ

Украінец паэт Пятро Гарэцкі ідэяліст ідэалаг ідэалаг рэспубліку і некалькі яго новых вершы звязаны з беларускімі ўражанымі. Сялёта іх вершы «Трасцянец» і «Над Свіслаччу».

Ад навалы той чорнай — Дзеся дэліка ваіны канец. Дзі крыну я ўсюм свету: Не забудзецца Трасцянец! Не забудзецца — не! Іх праклёны, пакуты іх, Іх скажоны жахам твары,

Герой вырае у мужага, загартаванага мсціва, партызанскага камандзіра. І яго вельмі натуральны расказ, своеабліва «споведзь» ў форме сіслых, некалькіх дзённавак запісаў настройвае чытача на поўны дзвер да жыццёвай праўды твора. І нават такі эпізоды, якія пасоку маглі б здацца неверагоднымі, дэтыктыўнымі (аперашы ў Каўнянах і інш.), у кантэксце апавесці ўспрымаюцца як рэальныя выпадкі з партызанскага барацьбы, якая часта патрабавала сапраўднай вынаходлівасці, выключнай рызык, артыстычнай віртуознасці. Атмасфера поўнага дзверу стварэння артыста і праўдзінасці мастацкіх дэталей, за якія стаць дасканале вядома, не побыту заходнебеларускага вёскі, мясцовых умоў і асабліва сціх партызанскага барацьбы. За ўсім гэтым адчувацца нічым незамены пісьменніцкі жыццёвы вопыт.

Далей прыходзіцца скаваць трафарэтнае на некаторага часу «дэкадэ» Заўважэцца вельмі цікавы аэватор: ланкізм, сісласць апавядання ад першай асобы ў форме кароткіх дзённавак запісаў, якія з'яўляюцца характэрнай адзнакай апавесці і надаюць ёй сілу, энэргію і моц, часам неспрымаема пераходзячы ў сваю супрацьлегласць — фрагментарнасць, эскізаўнасць, ужо прастату апавядання, якой неўдасіва вобразнасць, мастацкасць. Апавяданне часам ператвараецца ў звычайную інфармацыю. Называюцца толькі дэяне. «Суседні лес называецца Дубава. Там жраць спыніўся атрад, які прабыраўся з Белаўскага лагэра. Камандзір яго меў шмат зброі, а мала людзей. Мясцовыя хлопцы чакалі мяне. Гасюч папарыў, каб я іх пераканаў ісці да яго. «Набліжэцца ісці да яго», — абліжэцца нарастае гул артылерыі. Хлопцы рушаць ў бой. Я іх разумею. Штаб брыгады адраўсціў... Такава інфармацыя не мае ў сабе мастацкага вобраза, яна не адульна выклікае канкрэтна-паучынае, амянянальна-вобразнае ўспрыманне чытача. Тым больш, што такі «лаканізм», падобны прыклады «рубленая» інфармацыя не вымагаюцца інтэлігенцыя, напружанай дынамікай падзеі.

Прыведзеныя заўвагі не адмаўляюць таго, што А. Карповіч напісаў цікавую праўдзівую кнігу пра мужчын людзей, якія ў неверагодна жорсткіх абставінах не адзіліся, выстаялі, перамаглі.

Павел ДЗЮБАЙЛА.

ДВА ВЕРШЫ

Іх апошні, смаротны міг... Ім бы жыць яшчэ на ўсю сілу, Колькі выпіць яшчэ красы! Я сціліўся над іх магіламі — Чую: кічучы іх галасы.

І якліюцца: да самага скону Буду ў пэснях сваіх баях, Бо трывожне б'е ў мае скроні Слова гэтае — Трасцянец!

Над Свіслаччу Над ракою сіні дзень пльыве, Ціха коціць хвалі, А на бераг

ТРАСЦЯНЕЦ

Ад навалы той чорнай — Дзеся дэліка ваіны канец. Дзі крыну я ўсюм свету: Не забудзецца Трасцянец! Не забудзецца — не! Іх праклёны, пакуты іх, Іх скажоны жахам твары,

НАД СВІСЛАЧЧУ

Над ракою сіні дзень пльыве, Ціха коціць хвалі, А на бераг

ВОДГУКІ, АДКАЗЫ

«Кніга, рэклама, пакупнік» — так называюцца артыкул аспрантаў БДУ В. Рагойшы і І. Саламевіча, апублікаваны ў нашай газэце 22 студзеня 1965 г. У ім узнімаюцца пытанні падрыхтоўкі кадраў работнікаў кніжнага гандлю, рэкламы друкаванай прадукцыі, работы грамадскіх саветаў магазінаў.

Рэдакцыя атрымала адказ ад начальніка Упраўлення кніжнага гандлю Дзяржаўнага камітэта Савета Міністраў БССР па адрасу С. Папучына. Артыкул, паведамляе тав. Папучына, абмяркоўвае аўтар Украіны кніжнага гандлю і аблікінгсіднах. Трэба адзначыць, што прапаганда і рэклама кнігі за апошні час палепшыліся. Летас, напрыклад, Украіне кніжнага гандлю было выдзелена і распаўсюджана больш 150 розных рэкламных матэрыялаў агульным тыражом каля трох мільянаў экзэмпляраў. У рэспубліканскіх і абласных газетах апублікавана больш 250 інфармацыйных паведамленняў пра новыя кнігі, у тым ліку аб аэвры пра літаратуру мінулых гадоў выдання. Аператывна інфармацыя перадавалася на радыё і тэлебачанні. Былі наладжаны некалькі тэлеперадач непасрэдна з кніжных магазінаў, вышчытаў 16 мінэтак для афармлення тэматычных бібліятэч «У дапамогу прапагандысту і агітатару», «3 вопыт партыйнай работы», «Бібліятэчка прафсаюзага актывіста», «У дапамогу народным тэатрам» і інш.

У рэспубліцы працуюць 64 народныя кнігарні і кіоскі, 2350 грамадскіх распаўсюджвальніц кнігі. Надзейнымі памочнікамі работнікаў прылаўка сталі камсамольскія арганізацыі.

Камсамольцы Гродзенскай тытувельна-фабрыкі, напрыклад, звярнуліся ў краівы мінуга года з адкрытым пісьмом да ўсіх камсамольцаў, юнакоў і дзвучат вобласці, у якім узалі абавязальства распаўсюдзіць на грамадскіх асновах не менш ты-

Дзяржаўкамітэт Савета Міністраў БССР па друку, Украіне кніжнага гандлю выказваюць падзяку аўтарам атрыкула за заўвагі і прапановы па далейшым палепшэнні і ўдасканаленні кніжнага гандлю ў рэспубліцы.

Новая мінская бібліятэка «Юнацтва» стала добрым сбрам моладзі. Тут утульна і сцяпа, там сталя і стэндэ імаг часопісы, газет, мастацкай літаратуры. Фотазарэспандэнты зрабілі гэты дзімак у чыстайнай зале бібліятэкі.

СЛУШНЫЯ ЗАЎВАГІ І ПРАПАНОВЫ

суджвання літаратуры на грамадскіх асновах многія актывісты ўзнагароджаны значнакі «Прапагандысту кнігі», каштоўным падарункам, ганаровым граматам. Толькі ў Брэсцкай вобласці значнакі «Прапагандысту кнігі» атрымалі каля 100 чалавек.

Сялета маркуецца працесі нараду дырэктару народных кніжных магазінаў з уадаем кіраўнікоў саветаў сяброў кнігі пры магазінах.

З гэтай далейшага палепшэння прапаганды і рэкламы кнігі ва ўсіх кніжных магазінах пераабстаўляюцца кніжныя вітрыны, праводзіцца мэрарыпэставы па далейшым палепшэнні рэкламы, заказана спецыяльная абгортачная папера з адрасамі кнігарням.

«Дні кнігадэндэлага работніка» ў Мінску праводзіцца цяпер штомесячна. Такія сустрэчы будуць наладжывацца і ў абласных цэнтрах.

У мінулым годзе былі выдзелены дзве лістоўкі аб рабоце прапагандысту і распаўсюджвальніку літаратуры на грамадскіх асновах, сялета будуць вышчытаны яшчэ тры.

Прапаўна аўтару артыкула аб мэтазгоднасці публікацыі на вокладах кніжных шыткаў кароткіх бібліяграфічных дадзеных аб мастацкай і вучэбна-метадычнай літаратуры ўхвалена. Яна будзе ўнесена на разгляд Сяўнарэа БССР.

Дзяржаўкамітэт Савета Міністраў БССР па друку, Украіне кніжнага гандлю выказваюць падзяку аўтарам атрыкула за заўвагі і прапановы па далейшым палепшэнні і ўдасканаленні кніжнага гандлю ў рэспубліцы.

ДВА ВЕРШЫ

Іх апошні, смаротны міг... Ім бы жыць яшчэ на ўсю сілу, Колькі выпіць яшчэ красы! Я сціліўся над іх магіламі — Чую: кічучы іх галасы.

І якліюцца: да самага скону Буду ў пэснях сваіх баях, Бо трывожне б'е ў мае скроні Слова гэтае — Трасцянец!

Над Свіслаччу Над ракою сіні дзень пльыве, Ціха коціць хвалі, А на бераг

ВОДГУКІ, АДКАЗЫ

«Кніга, рэклама, пакупнік» — так называюцца артыкул аспрантаў БДУ В. Рагойшы і І. Саламевіча, апублікаваны ў нашай газэце 22 студзеня 1965 г. У ім узнімаюцца пытанні падрыхтоўкі кадраў работнікаў кніжнага гандлю, рэкламы друкаванай прадукцыі, работы грамадскіх саветаў магазінаў.

Рэдакцыя атрымала адказ ад начальніка Упраўлення кніжнага гандлю Дзяржаўнага камітэта Савета Міністраў БССР па адрасу С. Папучына. Артыкул, паведамляе тав. Папучына, абмяркоўвае аўтар Украіны кніжнага гандлю і аблікінгсіднах. Трэба адзначыць, што прапаганда і рэклама кнігі за апошні час палепшыліся. Летас, напрыклад, Украіне кніжнага гандлю было выдзелена і распаўсюджана больш 150 розных рэкламных матэрыялаў агульным тыражом каля трох мільянаў экзэмпляраў. У рэспубліканскіх і абласных газетах апублікавана больш 250 інфармацыйных паведамленняў пра новыя кнігі, у тым ліку аб аэвры пра літаратуру мінулых гадоў выдання. Аператывна інфармацыя перадавал

ЗІМА, ГАРАДСКІ ПЕЙЗАЖ

Выявадчыца Беларускага Інстытута фінансавання Беларускага Гістарычнага сабра з'явіў у лясным сакрэце з фотаапаратам у руках. Жыццё лесу ваколіцаў маладога фотаапарата. Але ці не менш цікавы гарадскі пейзаж. У выніку яны, а бліжэй пад снегам, малядыя талі! Па-рознаму ляжаць на снезе цені, адбываюцца праменні сонца, розны і сам снег. Як перадаць усё гэта на стужцы, «спыніць» імгненні? Не заўсёды маляды амаатар удала раша складаныя задачы, якія ставіць перад сабой, але ёсць у яго і трапныя знаходкі!

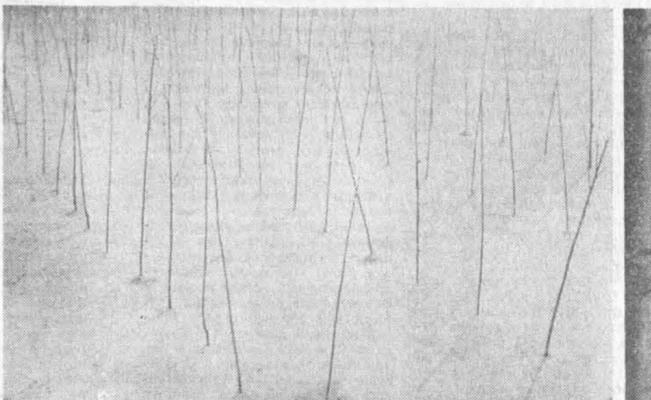
Пазнаёміцца з невялікімі здымкамі Аляксандра Глінскага, прысвечанымі зіме, гарадскому пейзажу.

Выглянула сонейка.

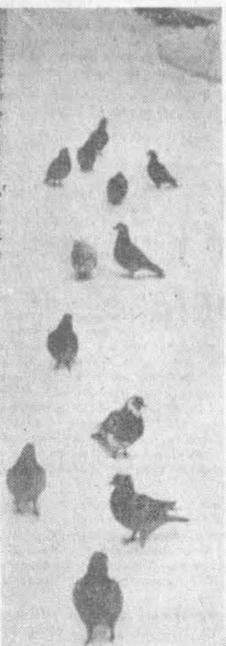
Аліга.

Зпад снегу.

Будучы парк.

Санажкі.

Галубы.

Варатар.

Анатоль АЛЕКСІН

ЯК ДЛЯ ДАРОСЛЫХ, ТОЛЬКІ ЯШЧЭ ЛЕПШ

НАТАТКІ ПІСЬМЕННІКА

Па гульнях майго юнага суседа, пішчэліска Валерыка, амаль заўсёды можна дакладна вызначыць, якая кніга авалодала яго думкамі і мэрамі. Вось Валерык і яго сябры ўзялі на ўлік усіх састарэлых кніжак іх намагаючыся дамагчыся да іх у гэтых пачынацтвах, што яны (напэўна, ад няспяўнага сваякі з малымі) і самі пачалі прыкметна маляваць. Тут ужо можна не сумнявацца, што ў строй верных табарыштаў Валерыка ўвайшоў гайдаруцкі Пішур. Калі Валерык, накінуўшы на плечы стары непрымаемы мамін плашч, зрабіўшы з газеты шыракаполы каляшчон і ўзброіўшыся самаробнай шпатай, пачаў выклікаць «на дуэль» усіх, хто на яго думку левы-сексараўні ў сваіх учынках, — значыць, ён не расцэніваў у гэтым дні з «Трыма мушкетэрамі»...

іх было вельмі мала грошай. І дзяўчынка-піянерка прапанавала ім ўсё, што ў яе было: некалькі манет, зацісненыя у кулак. Мабыць, мама дала ёй гэтыя некалькі грывяноў на марожанае.

Кожны савесці школьнік — гэта тэатральны глядац. Або ў яго горадзе ёсць сталы дзіцячы тэатр, або да яго ў школу, у Дом піянераў прыляджае тэатральны тэатр, або ў Савесцім Саюзе таксама вельмі многа.

Я вылісць для сябе ў бланкіт назвы дзіцячых спектакляў, якія ішлі і ідуць на працягу многіх гадоў: «Яе сябры», «У добры час», «У пошуках радзіцы», «Сябар мой, Колька», «А з Алешка мы — сябры!». Гэтыя назвы гавораць пра тое, што вядлікі тэмы дружбы, братэрства, узаемадапамогі, таварыскасці, барацьбы за чалавечыя і правы належаць творчасці нашых драматургаў, рэжысёраў, мастакоў, якія аддаюць сваё натхненне падрастаньцю пакалення.

Рэпертуар савесціга тэатра для дзіцячых разнастайны: раінаю ў глядзельнай зале павіна быць цікава малому, які яшчэ не авалолаў грамадства; днём — школьніку, на гуртках у якога з'явіліся чырыны піянерскіх галштык; у вечарам — юнаку, які выходзіць на шырокае самастойнае дарогі і ўжо ўжо ўсё абудмае, «рабіць жыццё з сабе».

Для прыкладу зірнем на афішу Цэнтральнага дзіцячага тэатра — агульнапрызнанага праваахоўнага савесціга тэатральнага мастацтва, адрасаванага падрастаньцю пакалення. На гэтай афішы і казкі Самуіла Маршэка, і «Залаты ключы» Аляксандра Талстога, і вясёлня інсценіроўкі Марка Тэана, і «Барыс Годуноў», і вострая п'еса аб сучасных праблемах выхавання «Яны і мы», і мноства камедыяных спектакляў.

Калі стваралася першае ў нашай краіне Дзіражаўнае выдавецтва дзіцячай і юнацкай літаратуры «Детгыз», Максім Горкі звярнуўся да дзіцяцей з пытаннем аб тым, якія ім цікавыя б'юльшы за ўсё і пра што яны хацелі б прачытаць у новых кніжках. Тысячы п'ісьмаў прышлі ў адказ, і калі аб'явілі ўсе гэтыя незлічаныя волікі, можна сказаць, што дзеці адказалі пісьменніку: «Нас цікавіць усё». Так, сапраўды ўсё цікавіць малых і маладых чытацельнікаў неацвержанай і цікавай літаратуры, якая дае ім думку і іх запатрабаваніяў, у дзіцячых тэатрах рэгулярна склікаюцца канферэнцыі юных глядачоў.

Я быў на адной такой канферэнцыі. Дзеці раптоўна атаквалі драматургаў: «Напішыце пра жыццё Уладзіміра Ільіча! Пра будучыя палеты на Месці! Пра мастакоў-пераліжнікаў! Пра акадэміка Курчатава! Пра нашу школу, якая ў Замакскарчэцы. Пра Жалію-Юры! Пра Пушкіна, пра Пэрмантава і наогул пра ўсіх вядлікіх п'ісьмаў!»

Шмат трыба прапанаваць нашым драматургам, рэжысёрам, артыстам, каб задаволіць кань бы п'ізначуюча частку гэтых настойлівых патрабаванняў.

Зарука творчых поспехаў савесціга дзіцячага тэатра — у прытоку новых таленавітых сіл. Гэта — драматургі Аляксандр Хмелік, Міхаіл Шапроў, Наталія Даліна, Макс Брэмнер, Гендэль Мамлін, Ніна Івантар; гэта — цэлая плеяда высокакаталенавітых рэжысёраў і акцёраў. Пры Цэнтральным дзіцячым тэатры і Маскоўскім ТЮГу створаны спецыяльныя тэатральныя школы.

Станіслаўскі гаварыў, што для дзіцячых трыба іграць таксама, як для дарослых, толькі яшчэ лепш. «Толькі яшчэ лепш!» — гэта стала дэвізам для ўсіх, хто вырашыў прысвяціць талент, сілы і творчы натхненне самай чужою і дарэму, што ёсць на зямлі: дзечы.

А.ДН.

ДЛЯ ПАЛІТРЫ

паўночна-характэрныя блакітныя і ружовыя пастэльныя таны. Ружовае, блакітнае і белое пераважае ў нацыянальных касцюмах наенцаў: водсветы казанкага зарыва і белай маўкліваці тундры. І калі па сцене Нар'ян-Марскага Дома культуры праносацца танцы Ненецкага самадзейнага ансамбля песні і танца, здецца, быццам палярная вясёлка звалілася і рассыпалася тысячамі ільдізкім, растопленых агнявой вясёлсцю.

Воск выходзіць дзятчаты. Руці пакуць што спакожны, аднастайны, мелодыя песні — павольная, плаўная — ідзе пад лёгкі акампанемент трэшчотай. Мякка гойдаюцца фігуры, калючаюцца футурыва апухі, і адчуваецца ў гэтым павольным танцы ледзь стрымліваемая вясёлсцю, якая вось-вось прайдзе.

Маладымі энтузіястам памегалі прафесіяналы. З асаблівай цэльнай успамінаюць у ансамблі ленынградскаму артысту Пятрову-Бытову. Пад яе кіраўніцтвам будка Хатанейска (Югенія Собалева паехала ў Ленінград у кансерваторыю) паставіла кароны нумар ансамбля — харэаграфічную карціну «Свята аленавога» з соіты «Палярнае ззянне».

Ансамбль рос і пестуваўся з маленкага гуртка энтузіястаў ператварыўся ў добры, зладжаны калектыў з трыццаці чалавек майстроў народнага ненецкага танца. Ёсць у калектыве і све

ПАЎНОЧНАЯ ПАЛІТРА

рвецца. І, сапраўды, на сцену ў шэліным тэмле выяўляюцца юнакі. Закружыліся ў імклівай віхуры, падхвілілі савроак — і вось ужо імчацца на рты па белай раўнінцы, гікаючы каюры...

Маладымі энтузіястам памегалі прафесіяналы. З асаблівай цэльнай успамінаюць у ансамблі ленынградскаму артысту Пятрову-Бытову. Пад яе кіраўніцтвам будка Хатанейска (Югенія Собалева паехала ў Ленінград у кансерваторыю) паставіла кароны нумар ансамбля — харэаграфічную карціну «Свята аленавога» з соіты «Палярнае ззянне».

Ансамбль рос і пестуваўся з маленкага гуртка энтузіястаў ператварыўся ў добры, зладжаны калектыў з трыццаці чалавек майстроў народнага ненецкага танца. Ёсць у калектыве і све

гунтуючыся на характэрных для народнай харэаграфіі фігурах. З асаблівай вядлікай цікавасцю развучаліся так званыя спартыўныя танцы, якія патрабуюць ад выканаўцаў спрыту і сілы.

Маладымі энтузіястам памегалі прафесіяналы. З асаблівай цэльнай успамінаюць у ансамблі ленынградскаму артысту Пятрову-Бытову. Пад яе кіраўніцтвам будка Хатанейска (Югенія Собалева паехала ў Ленінград у кансерваторыю) паставіла кароны нумар ансамбля — харэаграфічную карціну «Свята аленавога» з соіты «Палярнае ззянне».

Ансамбль рос і пестуваўся з маленкага гуртка энтузіястаў ператварыўся ў добры, зладжаны калектыў з трыццаці чалавек майстроў народнага ненецкага танца. Ёсць у калектыве і све

«зоркі». Гэта, напрыклад, наступіца дзіцячай музычнай школы Волга Выўчэйска. Сапраўды віртуозы ў танцы — выкладчык школы-інтэрната Праккопій Яўтысый і студэнт заатхнікума Сямён Балугін.

Вечарамі маладых артыстаў рэдка застанеш дома. Яны або рэпэціруюць, або выязджаюць на гестролі: у навакольных пасёлкі, на завод і фабрыкі.

А зусім нядаўна, у пачатку 1965 года Ненецкі нацыянальны маладзёжны ансамбль выступіў у Ленінградзе. Там яны было прысуджана званне лаўрэата Усерасійскага агляду сельскай мастацкай самадзейнасці.

Ніна ЛЯОНЦЬВА, карэспандант АДН.

КУЛЬТУРНАЕ ЖЫЦЦЕ ЗА РУБЯЖОМ

БАЛЕТ «АДКРЫЦЦЕ ІНДЫ»

Так называецца балет, створаны трупам Вальбэрскага Індыйскага нацыянальнага тэатра па матывах аднаменнай кнігі выдатнага дзяржаўнага дзеяча Індыі Джывахарлала Неру.

Гэта — другая пастанова балетнага спектакля, у якую ўведзена зусім новая частка, якая пазнае жыццё Індыі ў гады незалежнасці. Першы варыянт гэтага спектакля быў паставлены ў 1947 годзе. Ён заканчваўся момантам набывання Індыі незалежнасці.

Новы балет пачынаецца першым пастычэным гучыня балет Дж. Неру з яго запавету аб савесцічнай рэаі. Перад глядачамі адна за другой праходзіць старонкі гісторыі Індыі, зварочны перыяд панавання каланізатараў, пазнавацца вызваленая барацьба Індыйскага народа супраць ішызмаганга п'ігмытэ.

Пастановшчыкі балета ўваў і новы спектаклі сцены пра гады незалежнасці, у якіх пазнаваюцца намаганні народа па пераадоленні ішызмаганга п'ігмытэ і развіццё свабоднай, незалежнай, міралюбнай Рэспублікі Індыі.

Шмат трыба прапанаваць нашым драматургам, рэжысёрам, артыстам, каб задаволіць кань бы п'ізначуюча частку гэтых настойлівых патрабаванняў.

Зарука творчых поспехаў савесціга дзіцячага тэатра — у прытоку новых таленавітых сіл. Гэта — драматургі Аляксандр Хмелік, Міхаіл Шапроў, Наталія Даліна, Макс Брэмнер, Гендэль Мамлін, Ніна Івантар; гэта — цэлая плеяда высокакаталенавітых рэжысёраў і акцёраў. Пры Цэнтральным дзіцячым тэатры і Маскоўскім ТЮГу створаны спецыяльныя тэатральныя школы.

Станіслаўскі гаварыў, што для дзіцячых трыба іграць таксама, як для дарослых, толькі яшчэ лепш. «Толькі яшчэ лепш!» — гэта стала дэвізам для ўсіх, хто вырашыў прысвяціць талент, сілы і творчы натхненне самай чужою і дарэму, што ёсць на зямлі: дзечы.

Пакань новага балетнага спектакля «Адкрыцце Індыі» нядаўна з вядлікім поспехам праішлі ў Індыйскім сталіцы. Тэатральны Індыі спавядаў аднаменнай кнігі выдатнага дзяржаўнага дзеяча Індыі Джывахарлала Неру.

Гэта — другая пастанова балетнага спектакля, у якую ўведзена зусім новая частка, якая пазнае жыццё Індыі ў гады незалежнасці. Першы варыянт гэтага спектакля быў паставлены ў 1947 годзе. Ён заканчваўся момантам набывання Індыі незалежнасці.

Новы балет пачынаецца першым пастычэным гучыня балет Дж. Неру з яго запавету аб савесцічнай рэаі. Перад глядачамі адна за другой праходзіць старонкі гісторыі Індыі, зварочны перыяд панавання каланізатараў, пазнавацца вызваленая барацьба Індыйскага народа супраць ішызмаганга п'ігмытэ.

Пастановшчыкі балета ўваў і новы спектаклі сцены пра гады незалежнасці, у якіх пазнаваюцца намаганні народа па пераадоленні ішызмаганга п'ігмытэ і развіццё свабоднай, незалежнай, міралюбнай Рэспублікі Індыі.

Шмат трыба прапанаваць нашым драматургам, рэжысёрам, артыстам, каб задаволіць кань бы п'ізначуюча частку гэтых настойлівых патрабаванняў.

Зарука творчых поспехаў савесціга дзіцячага тэатра — у прытоку новых таленавітых сіл. Гэта — драматургі Аляксандр Хмелік, Міхаіл Шапроў, Наталія Даліна, Макс Брэмнер, Гендэль Мамлін, Ніна Івантар; гэта — цэлая плеяда высокакаталенавітых рэжысёраў і акцёраў. Пры Цэнтральным дзіцячым тэатры і Маскоўскім ТЮГу створаны спецыяльныя тэатральныя школы.

Станіслаўскі гаварыў, што для дзіцячых трыба іграць таксама, як для дарослых, толькі яшчэ лепш. «Толькі яшчэ лепш!» — гэта стала дэвізам для ўсіх, хто вырашыў прысвяціць талент, сілы і творчы натхненне самай чужою і дарэму, што ёсць на зямлі: дзечы.

Шмат трыба прапанаваць нашым драматургам, рэжысёрам, артыстам, каб задаволіць кань бы п'ізначуюча частку гэтых настойлівых патрабаванняў.

Пакань новага балетнага спектакля «Адкрыцце Індыі» нядаўна з вядлікім поспехам праішлі ў Індыйскім сталіцы. Тэатральны Індыі спавядаў аднаменнай кнігі выдатнага дзяржаўнага дзеяча Індыі Джывахарлала Неру.

Гэта — другая пастанова балетнага спектакля, у якую ўведзена зусім новая частка, якая пазнае жыццё Індыі ў гады незалежнасці. Першы варыянт гэтага спектакля быў паставлены ў 1947 годзе. Ён заканчваўся момантам набывання Індыі незалежнасці.

Новы балет пачынаецца першым пастычэным гучыня балет Дж. Неру з яго запавету аб савесцічнай рэаі. Перад глядачамі адна за другой праходзіць старонкі гісторыі Індыі, зварочны перыяд панавання каланізатараў, пазнавацца вызваленая барацьба Індыйскага народа супраць ішызмаганга п'ігмытэ.

Пастановшчыкі балета ўваў і новы спектаклі сцены пра гады незалежнасці, у якіх пазнаваюцца намаганні народа па пераадоленні ішызмаганга п'ігмытэ і развіццё свабоднай, незалежнай, міралюбнай Рэспублікі Індыі.

Шмат трыба прапанаваць нашым драматургам, рэжысёрам, артыстам, каб задаволіць кань бы п'ізначуюча частку гэтых настойлівых патрабаванняў.

Зарука творчых поспехаў савесціга дзіцячага тэатра — у прытоку новых таленавітых сіл. Гэта — драматургі Аляксандр Хмелік, Міхаіл Шапроў, Наталія Даліна, Макс Брэмнер, Гендэль Мамлін, Ніна Івантар; гэта — цэлая плеяда высокакаталенавітых рэжысёраў і акцёраў. Пры Цэнтральным дзіцячым тэатры і Маскоўскім ТЮГу створаны спецыяльныя тэатральныя школы.

Станіслаўскі гаварыў, што для дзіцячых трыба іграць таксама, як для дарослых, толькі яшчэ лепш. «Толькі яшчэ лепш!» — гэта стала дэвізам для ўсіх, хто вырашыў прысвяціць талент, сілы і творчы натхненне самай чужою і дарэму, што ёсць на зямлі: дзечы.

Шмат трыба прапанаваць нашым драматургам, рэжысёрам, артыстам, каб задаволіць кань бы п'ізначуюча частку гэтых настойлівых патрабаванняў.

3 АРХІВНЫХ ХРОНІКА Быхаўца

У 1830 годзе вядомай часопіс «Літоўскі новарочнік» надрукаваў невялікі б'юльшы аб вядомай да таго часу хроніцы напісанай на беларускай Рукапіс гэтай хроніцы вядомай абібітанай пана Быхаўца (маінтан Магілёўскага вядомай губерні) настаўнік Віленскай гімназіі Кішманьскі. У тым сапраўды ўдзел у паўстанні супраць царскага ўрада, трыпу ў палон, таспее ўчыны з турмы і ўдзел у міжву, дзе, ідучы, і сцюічы жыцце.

Выявен перадаў хроніку вядомай ў той час гісторыю Літвы П. Нарбуту ў яго маінтан Шаўры (Літвы пана). Нарбут, які ў той час працаваў на свай «гарыжытній гісторыі літоўскага народа» шырока сфармаваў новую хроніку, а ў 1846 годзе выдаў яе асобнай кнігай, называючы яе прывішчю Уласіна «Хроніка Быхаўца». У таго часу хроніка літвы страціла аб'ёмнасць і пра яе знікаюць. У польскай гістарычнай літаратуры было нават выказана меркаванне, што хроніку Нарбут «выдумка».

Сапраўды ж яна і пасля выдання асобнай кнігай знаходзілася ў Шаўры, бо ў апісанні бібліятэкі Нарбута, зробленым у 1851 годзе, яна ўжо ўва ўлічаны ў лістак ілюстрацыі ад 1864 года, ілюстрацыі вядомай Шаўры, рукапіс не ўспамінаецца. Сямы Нарбута прымаў ўдзел у паўстанні 1863 года ў гэтых прычынах у Шаўры вядомай выданні б'юльшы і магчыма, рукапіс знік.

Аднак можна дапусціць, што ён і сцюе, бо пазней веставіў аб тым, што ён знік у Палічце. Палічце вядомай Шаўры ў тым часе, калі хроніка яшчэ існавала, сцюічы выданне сваёй «Пішчы», можна думаць, што ён адаслаў рукапіс Быхаўцу, хоць у рашчых архіва Быхаўца, хіве БССР у Гродна, хронікі няма. Такім чынам, тэкст, апублікаваны Нарбутам, лічыцца першырадным.

У 1907 годзе акадэмік А. Шахматэ і С. Пляшчынскі надрукавалі ў другі раз хроніку ў XVII томе «Полнага збору Рукапіс Літвы», і таму сёння мы маем літвы выданні хронікі, але абодва яны даўно сталі бібліяграфічнай рэдкасцю. Давольна скарэ, што вядомай Шаўры па спецыяльным загаду ўрада Літоўскай ССР гэтай хроніка не павіна была прадавацца з б'юльшы прадавацца з б'юльшы і прыватныя руці, а толькі ў бібліятэках.

Выявен хроніка вельмі слаба. Да таго часу не вызначаны

нават ні час, ні месцы не напісана. Набольшы перагод, што складана яна была ў Наваградку або Слоніме, а наваградскі пераходны гаворчыць тое, што літоўскі вывады паходзяць вядлікіх кніжак літоўскіх з наваградскага літвы. На Наваградку паказваюць і асабліваці мовы. Але ў кніцы тэатэліе, дзе апісаны наваградскія татары на Беларусі ў пачатку XVI стагоддзя вельмі шмат увагі аддаецца Слуцку.

Хроніка была ў свой час напісана кірыліцай, але ў руні дзедадчынаў гэты твор трыпу, перапісаны латынскімі літарамі, прычым пералісены адначасу, што хроніка перапісана на польскай мову, хоць фактычна гэта быў не перыклад.

Пачынаецца хроніка з фантастычных запісаў аб тым, як аднарымае племя, на чале якога стаў ілья Палеон, ратучыся ад наваградскага князя, знік у Венецыі на караблі, ахвела да вусця Нёмана і, падняўшыся па рэку, заняў тэрыторыю сучаснай Літвы. Гэта племя сталася п'ішчэ літоўскім народам, а іх князі — прадкім вядлікіх князюў літоўскага і польскага гаворчыца пра вясёлсцю. Далей гаворчыцца пра асабліваці літоўскай дзяржавы, пра захоп беларускіх зямель, пра бітву з татарамі пад Койданавам, пра барацьбу да ўладу ў Вядлічце княства Літоўскага і Вялікага княства Літоўскага і аб'яднанні літоўскім народам, а іх князі — прадкім вядлікіх князюў літоўскага і польскага гаворчыца пра вясёлсцю. Далей гаворчыцца пра асабліваці літоўскай дзяржавы, пра захоп беларускіх зямель, пра бітву з татарамі пад Койданавам, пра барацьбу да ўладу ў Вядлічце княства Літоўскага і Вялікага княства Літоўскага і аб'яднанні літоўскім народам, а іх князі — прадкім вядлікіх князюў літоўскага і польскага гаворчыца пра вясёлсцю.

Перадлючы падзеі XIII стагоддзя, літвысця шырока вымарыстаў Галічэ-Валынскую хроніку ад наваградскага князя Ананія (Пішчы літвысця), у історыі месцах хроніка Быхаўца амаль супадае з хронікай Мацея Стрыйкоўскага, але часткі веставіў няма ні ў якіх іншых крыніцах.

Напісаная милой беларускаю мовою, хроніка Быхаўца з'яўляецца не толькі гістарычнай крыніцаю, але і мастацкім творам, глядзельца на тое, што яна даўша да нас толькі ў польскай трысцянавішчэ хроніцы мае значэнне і для філалогіі.

Цілер хроніка перапісана на рускую мову, ратучыца да выдання ў серыі «Полныя спрысцянавішчэ гісторыі Цэнтральнага Усходняга Еўропы». У гэтай серыі вядлішчэ ўжо шэраг спрысцянавішчэ літвысця, напісаных на літвысця мове першым творам літвысця (польскай), Кузьмы Пражскага (чэшскай) і інш. Хроніка Быхаўца вядлішчэ першым творам гэтай серыі, напісаным на беларускай мове.

М. УЛАШЧЫН.

ПРА ГЕОРГІЯ СКАРЫНУ

Томельская абласная бібліятэка імя Ул. І. Леніна архывавала выстаўку «Беларускае кнігадрукаванне і графіка», прысвечаную 475-годдзю з дня нараджэння выдатнага дзеяча культуры, заснавальніка кнігадрукавання ў Беларусі і Літве Георгія Скарыны. На выстаўцы прадстаўлены кнігі аб жыцці і дзейнасці Скарыны, лепшыя выданні беларускай і рускай літаратуры. Экспануюцца таксама шматлікія рэпрадукцыі з работ беларускіх графікаў.

Ф. ЗАЙЦАУ.

ДА 300-ГОДДЗЯ РУСКАЙ ПОШТЫ

Першую выстаўку работ мастакоў, якія стваралі малюнкы для паштовых марак, паштоўнікаў і канвертаў, наладзіла Міністэрства сувязі ССРСР. Кожны з удзельнікаў гэтай цікавай выстаўкі прадстаўлены і іншымі творамі на розныя тэмы. Гэта дазволіць наведвальнікам больш поўна пазнавацца з творчым аб'ёмным мастацтвам. Высокую ацэнку атрымалі работы Анатолія Калашнікава, Мікалая Крутцова, Льва Шарова, Юрыя Ракоўскага, Алены Кесарынінай. На выстаўцы паказаны галоўным чынам творы маладых мастакоў. Хутка будзе адкрыта другая такая выстаўка з удзелам мастакоў старэйшага пакалення.

Выстаўкі прысвечаныя 300-годдзю рускай дзяржаўнай пошты. Юбілей не будзе адзначаны ў гэтым годзе.

А.ДН.

СПРАВАЗДАЧА КАРЫКАТУРЫСТАЎ

У сталічным кінатэатры «Мір» экспануюцца выстаўкі карыкатуры і сатырычных малюнкаў, змешчаныя ў часопісе «Вожык». Малюнкы

выкрываюць лаідекоў, п'ішчэ бюракраты, паўрушліваці грамадскага парядку. Усяго экспануюцца звыш 50 работ М. Гурло, В. Ціхановіча, В. Волкава, А. Чуркіна і інш.

ЭЛЕБАЧАННЕ

9 сакавіка
Першая праграма, 11.00 — «Я — «Вярхоў» тэлевізійны фільм, 17.00 — праграма перадач для дзятчых, «Чытаючы конья», «Кань-Гарышчэ» Да 150-годдзя з дня нараджэння Ярышова, 17.30 — тэлевізійны фільм, «Узгаў! Пад вядомай ольшчы», Дакументальны фільм, 17.50 — тэлевізійны навіны, 18.10 — другое ўражанне, «Спіравае Галіна Галюк», 18.50 — кіначасопіс, 19.00 — «Беларуская легкалетны рэжысёраў», (Навуствары мемарыяў, братоў) Замаскі, (М), Кінарэпартаж, 19.20 — Е. Рагоўскай, «Прызванне», П'ерам'ера тэлеспектакля (М), 20.55 — «Дружба», Сумесны савесці-польскі часопіс (М), 21.30 — тэлевізійны навіны (М), 22.00 — «У афіры» —